

РЕШЕНИЕ

№ 6125

гр. София, 27.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 53 състав,
в публично заседание на 19.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стефан Станчев

при участието на секретаря Валентина Христова, като разгледа дело номер **6955** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр/.

Образувано е по жалба на ПП „Движение за права и свободи“, представлявано от председател М. С. К. и М. С. К. А. Р. А., А. Ш. Ш., И. И. М., Е. О. М., Х. А. А., Х. Р. Л., И. Х. Х., С. И. А., С. Х. С., Е. М. К., Х. Р. С., Д. Х. И., С. М. К., срещу Решение № 337/23.05.2019 г. на Комисията за защита от дискриминация /КЗД/, Петчленен разширен заседателен състав.

Жалбоподателите молят оспореното решение да бъде отменено като незаконосъобразно поради неправилно приложение на материалния закон. Основната жалба е изцяло бланкетна и от съдържанието не се установява какви са нарушенията, допуснати от състав на КЗД в производството и при постановяване на решението. В хода на съдебно производство е постъпила уточнителна молба, във връзка с развитите в жалбата бланкетни оплаквания. Сочи се, че решението на КЗД е лишено от мотиви; неправилен извод от страна на комисията, че изложеното в жалбата по която е образувано производството е плод на субективните изживявания на жалбоподателите, за прецизност – ФЛ; няма правна обосновка как КЗД разграничава обективните критерии по отношение на употребени срещу турския етнос словоизлияния и субективните преживявания на жалбоподателите; използваните пред обществеността изразни средства от В. са обидни, унижителни и враждебни към турския етнос като общност; в противоречие с изискванията на чл. 9 от ЗЗДискр, КЗД не е разпределила

доказателственото тежест, така, че задължената страна трябва да докаже, че принципът на равно третиране не е нарушен; изводът на КЗД, че изказването не представлява дискриминация по форма на тормоз бил неправилен, тъй като използваните изразни средства като цяло са нежелано поведение, в което се ползва език на омразата към част от членовете на ПП Д., както и към членове на турската етническа общност в България. Жалбоподателите, чрез представляващия ги пълномощник не приемат отправен към ПП Д., както и членовете ѝ, респективно представителите на турския етнос изказването на касабов да не е лишено от подбуждане към дискриминация, изразена в етническа ненавист, предупреждение за саморазправа и заплахата към участието на хора от ПП „Д.“ в политическия живот. Прави се оплакване, че решението на КЗД също е дискриминационно, тъй като легитимира и създава чувство на безнаказаност и стимул за депутат/и/, които са враждебно настроени към ПП „Д.“, по точно членовете ѝ, но в качество на представители на турски етнос, като с подобни публични изказвания и нескрита ненавист тези членове на обществото, в частност жалбоподателите са обект на обиди, унижения, сравнявани с нискоразредни представители на фауната и заплахи, а на следващо основание заплахата да бъдат „смачкани“, което предизвиква страх от подбуда към физическо насилие. С чита, че комисията е тълкувала стеснително понятието „тормоз“ като е приела, че поведението, подвеждащо се под тази формулировка може да бъде насочено само към конкретно индивидуализирано лице. Следвайки легалната дефиниция на понятието според жалбоподателя негативните коментари на министъра на отбраната, насочени към ромите, са осъществяване на тормоз и спрямо жалбоподателите. Тези коментари намира, че са в разрез, както с разпоредбите на ЗЗДискр, така и с Европейската конвенция за правата на човека /ЕКПЧ/. Комисията пропуснала да отчете контекста, в който е извършено процесното деяние и личността на ответника, като народен представител и заместник председател на националистическа политическа формация. Именно широкото оповестяване на изявлението според жалбоподатели, позовавайки се на съдебна практика, е допринесло за създаването на враждебна, срамна и унижителна среда. Искането е за отмяна на решението на КЗД. Не се претендират разноски.

Ответникът по оспорването – Комисията за защита от дискриминация, редовно и своевременно призован, не се представлява в съдебно заседание. От негов пълномощник е депозирано становище по съществото на спора.

Заинтересованата страна В. К. е починал в хода на производството и производството по отношение на него е прекратено, а с оглед личния характер на участие на страната в производство по ЗЗДискр, съдът не конституира наследниците му, като страни в процеса..

Съдът, като се запозна с доводите на страните и доказателствата по делото, намира следното от фактическа страна:

Административното производство е образувано по жалба на настоящите жалбоподатели против В. К., б.ж. Б., в качеството му а на народен представител от Х. НС и зам. председател на парламентарна група „обединени патриоти“ в сградата на Народно събрание от 12.10.2017 г., които изказвания са добили обществен отзвук, тъй като са излъчени от различни медии. Предшествващи изказването на В. К. са искания на представители на ПП Д., като участници в политическия и парламентарен живот за отстраняването на ВСим-ов. Моделът, създаден от бившия вицепремиер ВСим-ов създавал условия за възпроизвеждане език на омразата по отношение

членове на ПП Д. и то в качеството им на представители на турската етническа общност и превръщането му като модел за отношение към различните етно - религиозни общности, живеещи на територията на Република България. Основното, което притеснявало жалбоподателите е, че това изказване предизвиква дискриминация, и провокация към етнически конфликт.

Изказването е: „Тези изявления, тази турска мъзга на Д., сме я слушали, мирисали, години наред. Вчера чухме изявлението на турския депутат „Д. Ментата“. Като чуем името „Мента“ разбирате за какво става ясно. Следващият говори малко български, както се казва трудно говори български, трудно разбира български и той има претенции да бъде нещо като българин. В същото време се страхува от национализма, защото национализъм означава родолюбие. Ние сме истинските. От това се страхуват, най-вече се страхуват и от В. С.. И моята така, моето предупреждение е да внимават какво говорят и да не се пречат в краката ни, защото тия Депесарски тахтаби, които щъкат нагор, надолу много миришат и да внимават, щото можем да ги смачкаме.“

С Разпореждане № 322/14.05.2017 г. на председателя на КЗД по жалбата е образувана преписка № 128/2017 г.; предвид изложените в нея твърдения за дискриминация по признак „етническа принадлежност“ по чл.4, ал.1 ЗЗДискр, извършена под формата на тормоз по см. на § 1, т.1 ДР ЗЗДискр и подбуждане към дискриминация по см. на чл.5 с.з. преписката е разпределена на петчленен заседателен състав, състоящ се от членовете на комисията А. Д., Баки Х., П. К., В. С. и Н. А.. Със заповед 12-11-3022/28.11.2018 г. на председател на КЗД е наредено С. Й. да замества В. С..

До жалбоподателите са изпратени уведомления с които е указано, че съгласно чл.9 ЗЗДискр е негово (за всеки от тях) задължението да представи факти, въз основа на които може да се направи предположение, че е налице дискриминация. Уведомленията са надлежно връчени и получени от адресатите си.

Становище от ответника по жалбата, В. К. е постъпило на 26.04.2018г., заведено с вх.№ 6-00-38. В него е мотивирано, че жалбата е неясна; че спрямо жалбоподателите ФЛ в изказването, по повод което е подадена жалбата не се споменава нито едно от имената им; че не е налице подбуждане към дискриминация и че не прави разграничение на депутатите по етноси. Жалбата, изпратена от част от депутати от парламентарната група на ПП Д. била злоупотреба с право. Становището му по жалбата е пълно отричане на доводите на подателите й.

По преписката е изготвен доклад-заключение, до страните са изпратени уведомления за насроченото открито заседание на 28.11.2018 г. На проведеното открито заседание на тази дата, от пълномощник на жалбоподателите е заявено, че не желаят да постигнат споразумение. Страните, чрез пълномощниците си са заявили, че приемат доклада по преписката. В производството пред състава на КЗД не са ангажирани и представяни други доказателства, възпроизведен е запис с изказването на К.. Прието е, че изказването на К. не е правено целево в някоя медия, а в кулоарите на сградата на Народно събрание, а разпространения запис е направен на място. Председател на състава е разяснил и разпределил доказателствената тежест за страните, сато се позовал на разпоредбата на чл. 9 от ЗЗДискр Като приел преписката за изяснена от фактическа и правна страна съставът е обявил преписката за решаване. Последвало е постановяването на оспореното решение № 337/23.05.2019 г. по преписка 128/2018 г., с което на основание чл.65 от ЗЗДискр е установено по отношение на В. К., б.ж. на Б., че с направените си изказвания от 12.10.2017 г. не е извършил нарушение и не е осъществил дискриминация под формата на тормоз по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр

във вр. § 1, т.1 от ДР на закона; установява, че изявлението на В. К., б.ж. на Б. не осъществява състава на подбуждане към дискриминации по смисъла на посочените разпоредби от ЗЗДискр и е оставил без уважение жалба с вх.№ 60-00-38/26.04.2018 г., подадена от жалбоподателите. Решението е подписано с особено мнение от председателя на петчленен разширен заседателен състав и член на състава – Б. Х..

Предвид така установеното от фактическа страна, съдът обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима – подадена е срещу подлежащ на оспорване пред съд индивидуален административен акт, по аргумент от разпоредбата на чл.68, ал.1 ЗЗДискр, от лице, което е негов адресат и чиято правна сфера той засяга неблагоприятно предвид неуважаването на подадената жалба пред комисията, в преклузивния 14-дневен срок за оспорване.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт освен на основанията, сочени от оспорващия и на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема, че оспореното решение е издадено от компетентен административен орган в пределите на предоставената му власт, в предписаната от закона форма, при отсъствие на допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, правилно приложение на материалния закон и в съответствие с целта му.

Съгласно чл.48, ал.1 и 2 ЗЗДискр Комисията разглежда и решава заведените пред нея преписки в заседателни състави, които се определят от председателя на комисията като той определя постоянни състави, които се специализират в материята по дискриминация на етническа и расова основа; на основата на пол; на основата на други признаци по чл.4, ал.1. В настоящия случай комисията е сезирана с жалба за неравностойно третиране под формата на тормоз по признак „етническа принадлежност“. Жалбата е разгледана от определения заседателен състав на КЗД, след замяната на един от членовете му с нарочен акт на председателя на КЗД. Предвид това съдът приема, че не са налице основания за обявяване нищожността на оспорения акт.

Решението е постановено в изискуемата писмена форма като съдържа задължителните реквизити, регламентирани в ал.2 на чл.59 АПК. Резултатът от производството пред КЗД е писмено обективиран в нарочен акт, в който са посочени наименованието на органа, който го е издал, фактическите и правните основания за издаването му, разпоредителна част, както и пред кой орган и в какъв срок решението може да се обжалва. Посочени са фактическите и правните основания за приемането му, което е предпоставка за упражняване на контрол за законосъобразност от съда.

Не се установяват допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени и да мотивират отмяната на акта само на това основание. Производството пред КЗД е регламентирано освен в приложимия специален закон и в Правила за производството пред Комисията за защита от дискриминация /ЛПКЗД/, приети с Решение от 11.10.2005г. на КЗД.

Съгласно чл.50, т.1 ЗЗДискр производството пред КЗД започва по жалба на засегнати лица, от което право се ползват жалбоподателите. Спазени са разпоредбите на чл.51, чл.52 и чл.54 ЗЗДискр, доколкото не са налице пречки за образуване на производство и не са изтекли три години от извършването на нарушението. С разпореждане по жалбата е образувана преписка, разпределена на петчленен разширен заседателен

състав, разглеждащ оплакванията за дискриминация на етническа основа и политическа принадлежност. Съставът е определил измежду членовете си председател и докладчик като последният въз основа на извършеното проучване е идентифицирал страните по оплакването, уведомил ги е за разпределената от закона доказателствена тежест, изготвил е доклад. За насроченото открито заседание по преписката страните са своевременно уведомени, на същите е предоставена възможност да изразят становище по доклада и доказателствата, както и да ангажират допълнителни такива. Проучването е проведено в съответствие с направеното оплакване, събрани са относимите към случая доказателства, същите са анализирани в мотивите на административния акт, съответно същият е издаден при изяснена фактическа обстановка. За проведеното заседание по преписката е съставен протокол, а решението на комисията е обективизирано в изискуемата писмена форма, както и изведените особени мнения на членове на състава на КЗД.

Правилно е приложен материалният закон.

Предмет на производството пред КЗД е жалба на ПП Д. и 14 лица от турски етнос, вероятно членове на парламентарната група на ПП Д. в 44 НС, по повод излъчено в медии изказване на депутат и зам. председател на ПП ОП – В. К., б.ж. на Б., починал хода на производството пред АССГ.

Това изказване съставът на КЗД е приел, че не формира отрицателно отношение към представители на парламентарната група на ПП Д., както и на отделни нейни членове, повече от допустимото в такъв случай, с оглед възприемането на подобна информация тях, тъй като става въпрос за политическо говорене, предвид това, че изявленията са по повод насрещни изявления от страна на член/ове/ на ПП Д.. Според състава упоменаването на етническата принадлежност на жалбоподателите в изказването на К. не представлява и подбуждане към дискриминация, тъй като в случая се изказва мнение, няма проповядване на етническа ненавист.

Законът за защита от дискриминация цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр. Съгласно последната забранена е всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Според разпоредбата на § 1, т.1 ЗЗДискр по смисъла на този закон "Тормоз" е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл.4, ал.1, изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унизителна, обидна или застрашителна среда. Разпоредбата на чл.5 ЗЗДискр изрично предвижда, че тормозът на основа на признаците по чл.4, ал.1 се смята за дискриминация. Защитените признаци са легално дефинирани лични/обществени качества, присъщи на дадено лице/субект, което наличие е изключено *ex lege* да бъде предпоставка за различно третиране на това лице с оглед реализиране на негови права или изпълнение на задължения, в сравнение с друго лице, у което тези качества отсъстват. В хипотезата на тормоз не е необходим случай за сравнение, тъй като самият тормоз по естеството си е правонарушение, обективизирано в различни форми и имащо за

последница негативно въздействие върху личността. Тормозът може да се прояви под различни форми, но във всички случаи тяхната проява следва да засяга някой от защитените признаци. В конкретния случай като защитен признак се визира „етническа принадлежност“.

За да е налице осъществен състав на „тормоз“ по посочената разпоредба е необходимо кумулативното наличие на две отделни материалноправни предпоставки – да са накърнени честта и достойнството на лицето и на следващо място да е създадена враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда.

Жалбоподателят претендира, че с изказването си К. е предизвикал смущение и притеснение сред тях, тъй като те, като представители на турски етнос се почувствали с накърнено достойнство и целенасочено създаване на принизяваща, унижителна и, обидна или застрашителна среда, в НС, където както К., така и жалбоподателите са народни представители и отразяват интересите и правата на избирателите си. Създава се убеждение, че лансиращия идеята за „национализъм“ не зачита правата на представителите на етническите турци, като ги поставя в неравностойно положение с изказвания, които са станали и общоизвестни. Отделно – в това изказване се съдържа и недвусмислено предупреждения за жалбоподателите да внимават какво говорят. По презумпция, това са пълнолетни и психически здрави лица, които не могат да бъдат насочвани, превъзпитавани, предупреждавани и заплашвани със смачкване като паразитни и вредоносни насекоми. Сравени са с паразити – употребен израз „тахтаба“, етимологично от турско персийски, насекомо от семейство паразитни дървеници, кръвосмучещо и излъчващо специфична миризма. Насажда се неприязън, като към паразитно насекомо, което е предмет на унищожаване при появата му в домове и домакинства. Сами по себе си думите на ответника могат да обосноват възникването на враждебна и принизяваща среда за членовете на ПП Д. или за самата политическа партия, като публичният характер на изявлението съставлява част от цялостната преценка за наличието на враждебна, принизяваща, обидна, унижителна и застрашителна среда.

Спорът по делото е относно законосъобразността на изводите на КЗД, за отхвърляне на искане за установяване на дискриминационно поведение в хипотезата на „тормоз“ и „подбуждане към дискриминация“.

Неправилен е изводът на Комисията за недоказаност на претенцията за създаване на унижителна или застрашителна среда като задължителен елемент от фактическия състав на дискриминацията по смисъла на чл. 5, във вр. с § 1, т. 1 ЗЗДискр. Комисията в този състав, не приема, че е възникнала враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда, като се е ограничил единствено до съображението, че сами по себе си думите и публичният характер на изказването съставляват само част от цялостната преценка за наличието или отсъствието на враждебна, принизяваща, обидна, унижителна или застрашителна среда, поради което разглеждани самостоятелно, не могат да обосноват извод за създадена такава среда. Тава било политическо говорене, което в съответствие със споделяните политически възгледи било в общия контекст на дебатиране по различни въпроси в НС. Изказването не следвало да се фиксира в отделните му части, а да се приеме като позиция и да се анализира цялостно, доколкото било продължение на водена прежде парламентарна полемика. По отношение на дадена от КЗД, в съответния решаващ заседателен състав, е прието, че К. бил политическа фигура, а оттам и публична личност. Последната се подвежда в тълкуване дадено с резолюция на СЕ от 1998 г.

Странен е извода на състава на КЗД, че в дадено изказване, това на К. – в конкретиката на случая, съдържа изрази, предназначени да привлекат вниманието на обществеността, което не било проблем. В използваните изразни средства, не само се привлича вниманието на обществеността, но и се определят жалбоподателите, а оттам и представляваните от тях като „мъзга“, но турска /съдът няма да се впуска в обяснение значението на думата „мъзга“, извън флоралното ѝ значение, каквото вероятно К. не е имал предвид/ и „тахтаби“, които щъкат, миришат и да внимават, щото можели да ги смачкат. Общественото внимание се привлича от това, че депесарските тахтаби, трябва да внимават да не бъдат увредени/унищожени, а от последното определено се накърняват правата на жалбоподателите, като се поставят в неравностойно положение по принуда да внимават, в контекста – да не пречат, да се въздържат от поведение, в съответствие с правомощията като народни представители. Преценката дали дадено поведение е годно да доведе до накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда следва да се извършва в зависимост от съвкупност от обективни критерии, дефинирани от конкретните обстоятелства във всеки отделен случай. Към тези критерии без съмнение спадат естеството на използваните изрази и начинът на тяхното поднасяне, контекстът, в който са били изказани, общественото положение на техния автор и това на адресата/адресатите им. Нито субективната оценка на потенциално засегнатия от изказването за това как е възприел информацията, нито обясненията на сочения като дискриминатор за действителните му намерения при обективизиране на обсъжданото изявление, съставляват достатъчно обективен критерий за извършване на горната преценка. Във всеки отделен случай компетентният правоприлагащ орган следва да прецени, въз основа на фактите по спора, дали въпросното поведение на лицето, изразено словесно или по друг начин, е от естество да породи у един безпристрастен и разумен, с нормална чувствителност и възприятия наблюдател, поставен в същите условия като претендиращите дискриминация, усещането, че се намира във враждебна, принизяваща, унижителна, обидна или застрашителна среда.

Особено значение в съвкупността от обстоятелства, обхванати от преценката за реализиране на състав на дискриминация, изразена в словесна форма и представляваща „тормоз“ по смисъла на § 1, т. 1 ДР на ЗЗДискр., имат естеството на конкретните изявления и фактът, че същите биват широко разпространени чрез средствата за масово осведомяване. Макар последният факт да не може да бъде вменен пряко във вина на автора на изявлението, доколкото не той е отговорното лице за избора на съдържание на излъчваните в национален ефир репортажи и предавания, то К. не е споделял в изолиран и ограничен кръг отношението си към представители на Д. и следва да може да държи сметка за повишения интерес на обществеността към неговите изказвания по теми на деня, макар и развили се в сградата на НС, поради което да съзнава и високата степен на вероятност коментарите му, изразяващи било лично мнение по даден обществено значим въпрос или позицията на ПГ, която представлява, да бъдат разпространени и публично разгласени чрез средствата за масова информация.

По своето естество, процесното изказване, надхвърля допустимото в случая отрицателно отношение към коментиранияте и поименно членове на ПГ на ДПС подведени като „тахтаби“, подлежащи на смачкване. Оспореното като дискриминационно изказване не изразява критичната гледна точка на неговия автор.

Използваните изразни средства носят ясното и недвусмислено послание, че негативните характеристики, относими към точно определени лица, за които е установено, които са членове на ПГ и представители на избирателите си. По този начин се създава внушението и се отправя посланието, че използваните определения се отнасят до всеки един от представителите на турския етнос, най-вече неговите парламентарни представители. Подобно обобщаване на личностите на всеки от жалбоподателите, като 1. Представляващи турския етнос в България и 2. Като народен представител на определена ПП, без съмнение може да накърни и накърнява достойнството на представителите на етническата група, както и представляващата интересите на тази етническа група политически и парламентарно представена партия, като се има политическата принадлежност на жалбоподателите. На по силно основание изказването засяга и самата ПП Д., като политическа формация, а и парламентарно представена, по провежданите политики в обществения живот в страната. Изказването на К. същевременно допринася за създаването на трайно негативни, потенциално враждебни настроения и нагласи, насажда отношение на пренебрежение и нетърпимост в обществото спрямо всеки представител на ромския етнос. Това неминуемо унижава, а следователно и накърнява човешкото достойнство на хората, които се определят етнически като турска общност, защото ги представя с колективния, стигматизиращ образ на „тахтаби“ и „турска мъзга“. В тази връзка следва изрично да се подчертае, че в своята практика (решение по делото Aksu v. Turkey, жалби № 4149/04 и № 41029/04) Европейският съд по правата на човека признава, че „... всяка негативна стереотипизация на група, когато достигне до определено ниво, е в състояние да засегне чувството за идентичност на групата и чувствата на самоуважение и самочувствие на членовете на групата. В този смисъл, тя може да се разглежда като засягаща правото на личен живот на членовете на групата“, гарантирано в чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека, в чийто обсег попадат и правото на добро име в обществото и на лично достойнство, както и ненакърнимостта на личната идентичност, в случая – проявена чрез защитения от закона признак „етническа принадлежност“. Отделно предупреждението „ще ги смачкаме“, което по убеждение на съда е заплаха за саморазправа, ги поставя в неравностойно положение като членове на общност, която ако не се подчинява на националистическите нагласи и настроения на представляваните от К. и В. С. ще пострада, чрез „смачкване“. Изказването на К., чрез публичното му оповестяване влияе на чувствата за себестойност и самочувствие на членове на турския етнос, което съставлява засягане на правото на личен живот по чл. 8 от ЕКПЧ и се свързва със създаването на враждебна, унижителна, обидна среда. Възникването на такава среда не е обвързано с настъпването в обективната действителност на други неблагоприятни последици за потърпевшите членове на обособената по своя защитен признак етническа принадлежност, различни от произтичащите от самото деяние неблагоприятни въздействия, свързани с уронване на човешкото достойнство, засягане правото на добро име, личностен и етнически интегритет. В конкретния случай от значение за квалифициране на деянието като дискриминационно е съдържанието на процесното изявление, оповестено чрез общественото му отразяване, което изявление/изказване е с етническа насоченост и накърняват човешкото достойнство, без оглед на формата на вината и дали са настъпили последици или не.

Съдът не приема отсъствието на конкретика, касателно всеки от жалбоподателите в

изказването на К. да не е осъществен признак на подбуждане към дискриминация. От този извод, КЗД в решаващия състав извежда липса на цел и резултат. Резултат има и той е предупреждение за пасивност, защото ще следва смачкване, а целта е да се възбуди обществено мнение, че представителите на националистическите движения – какъвто е бил К. са истинските, следователно, тези които не са националисти не са истински, а фалшиви.

Практиката на Върховния административен съд е последователна във възприемане на становището, че за съставомерността на деянието по смисъла на чл. 5, във вр. с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. не е наложително с поведението си касаторът да е накарнал достойнството на конкретно определено лице, стига със същото да се засягат интересите на определена социална група, формирана по расов, етнически, религиозен, политически, национален, социален, сексуален или друг защитен от закона признак – решение № 607 от 14.01.2009 г. по адм. дело № 10911/2008 г., седмо отделение, решение № 12259 от 14.09.2012 г. по адм. дело № 1916/2012 г., петчленен състав на Втора колегия, решение № 16554 от 11.12.2013 г. по адм. дело № 27/2013 г., седмо отделение, решение № 4328 от 02.04.2018 г. по адм. дело № 70/2017 г., пето отделение, решение № 7269 от 15.05.2019 г. по адм. дело № 11803/2017 г., пето отделение на ВАС. В контекста на изложеното следва да бъдат разгледани мотивите в решението на КЗД, че установените словесни изрази не са насочени към конкретно лице, поради което не биха могли да бъдат възприети като оскърбителни и обидни по отношение на идентифициран субект – адресат на изказванията. Това разбиране противоречи на същността на предвидената от законодателя възможност дискриминационното отношение да бъде осъществено в словесна форма, посредством формулирането на обидни и принизяващи изказвания, които засягат не конкретно лице, а цяла група лица, по причина и въз основа на притежаван от тях характерен общ признак, обхванат от закрилата по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. Това разбиране противоречи на същността на предвидената от законодателя възможност дискриминационното отношение да бъде осъществено в словесна форма, посредством формулирането на обидни и принизяващи изказвания, които засягат не конкретно лице, а цяла група лица, по причина и въз основа на притежаван от тях характерен общ признак, обхванат от закрилата по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр.

Съдът, не споделя становището на КЗД, изразено в мотивите на обсъждания административен акт, като споделя особените мнения на членовете на състава, че процесното изказване/изявление в НС от депутат и зам председател на ПГ ОП, той и в лично качество е обхванато от прогласената в Конституцията на Република България свобода на изразяване на мнение и разпространяването му чрез слово - писмено или устно (чл. 39, ал. 1 от КРБ), която съставлява неразделна част от изискванията на плурализма, толерантността и търпимостта. Отчитайки ценността на неизменната и присъща за всяко демократично общество категория на свободата на словото, следва да се имат предвид и заложените в самата конституционна уредба допустими ограничения за нейното прилагане.

Според Конституционния съд на Република България, не всяко изказване, изразено публично и свободно в съответствие с нормата на чл. 39, ал. 1 от КРБ, се ползва с еднаква степен на обективна обществена ползност, с еднакъв принос към публичната дискусия – решение № 7 от 04.06.1996 г. по конституционно дело № 1/1996 г. Различните изказвания могат да имат различен характер от гледище на своята насоченост и предназначение, така че да бъдат третираны различно. Изказвания, които

накърняват човешкото достойнство и правото на добро име на личността (посредством употребата на стереотипизиран, принизяващ и обиден език, който не държи сметка за необходимостта от разграничаване при представянето им в обществото на отделните членове на една и съща общност), не допринасят за формиране на демократични мнения и не следва да се ползват от конституционноправната закрила на свободата на словото. Съставът на КЗД възпроизвежда тази правна позиция, но не я доразвива, при обсъждане езика и изразните средства на изказалия се. Обръща значително внимание на публичната известност на К., което според съда е ненужно преекспониране на тази мандатна публичност. Публичността се приема и със съпровождаща я добродетел, включително и поведение, което да е проява на толерантност и уважение към останалите членове на обществото. От изказването, не съответстващо на дължимо уважение и проява на толерантност, както се спомена следва извод за подбуждане към дискриминация.

В тази връзка следва изрично да се отбележи, че в хипотезата на изразен словесно „тормоз“ по смисъла на § 1, т. 1 ДР на ЗЗДискр., законът не се интересува от това дали мнението е лично, възпроизвеждащо чуждо мнение или отразяващо позицията на по-широк кръг от хора, дали авторът му е публична или непопулярна в обществото личност. Абсолютният характер на забраната за тормоз не допуска изключения, било то и за лични мнения на публични личности. По принцип всяка публична личност, в това число и представителите на държавната власт и управление, разполагат с по-голям потенциал за влияние, а изказаните от тях мнения се възприемат с по-голяма степен на доверие, достигайки по-бързо и лесно до широката общественост. Последното е с важност по скоро към политически и партийни поддръжници на изказвалия се, но като резултат изказването е в хипотезата на „тормоз“.

Предвид изложеното, поведението на В. К., б.ж. Б., съдържа признаците на фактическия състав на тормоз по смисъла на чл. 5, във вр. с §1, т. 1 ДР на ЗЗДискр. Като е обосновал извод в противоположен смисъл, административният орган е постановил решение при неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон спрямо фактите по спора. Решението на КЗД, следва да се отмени като неправилно по отношение на извода за липса на дискриминационно поведение в хипотезата на „тормоз“ по чл. 5, във вр. с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр., и спорът да се реши по същество. По своето съдържание и насоченост, процесното изявление разкрива умисъл за насърчаване, оказване на натиск или склоняване към извършването на дискриминация, предвид което съдът намира, че жалбата е основателна и в тази част.

Във връзка с допуснати от състав на АССГ съдебни експертизи, настоящия съдебен състав не намира необходимост да обсъжда приложените заключения, по причина, че от тях не могат да се правят решаващи правни изводи, доколкото вътрешното убеждение на съда може да се цени като основание за постановяване на съдебен акт, без значение дали е правилен.

По изложените съображения следва да се отмени решение № 337/23.05.2019 г., постановено по пр. № 128/2018 г. на КЗД, петчленен разширен заседателен състав по чл. 48, ал. 3 от ЗЗДискр и вместо него се постанови друго, с което да се отмени решението на КЗД и установи по жалбата на на ПП „Движение за права и свободи“, представлявано от председател М. С. К. и М. С. К. А. Р. А., А. Ш. Ш., И. И. М., Е. О. М., Х. А. А., Х. Р. Л., И. Х. Х., С. И. А., С. Х. С., Е. М. К., Х. Р. С., Д. Х. И., С. М. К., че В. К. К., б.ж. Б. със свое изказване, направено в кулоарите на сградата на Народно събрание е осъществил дискриминация под формата на тормоз по смисъла на чл. 5 от

ЗЗДискр, във вр. § 1, т. 1 от ДР ЗЗДискр на основата на признаци „етническа принадлежност“ и „политическа принадлежност“. Следва да се установи, че изявлението на В. К. К., направено на 12.10.2017 г. в кулоарите на сградата на Народно събрание осъществява състава на подбуждане към дискриминация по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр, във вр. с § 1, т. 5 от ДР ЗЗДискр.

Разноски не се дължат в това производство.

По изложените съображения, съдът **Р Е Ш И**
ОТМЕНЯ решение № 337/23.05.2019 г., по пр. № 128/2018 г., постановено от Комисия за защита от дискриминация, Петчленен разширен заседателен състав и ПОСТАНОВИ

УСТАНОВЯВА по жалба на ПП „Движение за права и свободи“, представлявано от председател М. С. К. и М. С. К. А. Р. А., А. Ш. Ш., И. И. М., Е. О. М., Х. А. А., Х. Р. Л., И. Х. Х., С. И. А., С. Х. С., Е. М. К., Х. Р. С., Д. Х. И., С. М. К., че В. К. К., б. ж. на Б., със свое изявление, направено на 12.07.2017 г. в кулоарите на сградата на Народно събрание Е ОСЪЩЕСТВИЛ дискриминация под формата на тормоз по смисъла на чл. 5 от Закона за защита от дискриминация, във вр. с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр на основата на признаци „етническа принадлежност“ и „политическа принадлежност“

УСТАНОВЯВА, че изявлението на В. К. К., б.ж. на Б., направено на 12.07.2017 г. в кулоарите на сградата на Народно събрание ОСЪЩЕСТВЯВА състава на подбуждане към дискриминация по смисъла на чл. 5 от Закона за защита от дискриминация, във вр. с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр.

Решението може да се обжалва пред ВАС в 14 дневен срок от съобщението.

Съдия